

2.ÜNİTE

KÜLTÜR VE MİRAS

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

TARİHE YOLCULUK

TARİH: Geçmişte yaşanmış olayları neden-sonuç ilişkisi içinde yer ve zaman göstererek , belgelere dayanarak, inceleyen bilim dalıdır.

İnsanlar tarihi daha kolay öğrenmek için bölümlere (çağlara) ayırmıştır.

ÇAĞ(Devir): Sosyal ve siyasi açıdan benzer özelliklere sahip dönem. Yazının icadından öncesine Tarih Öncesi çağlar yazının icadından sonrasına Tarih çağlar denir.

YÜZYIL:100 senelik döneme denir. Diğer adı **ASIR** dır.

MİLAT: Başlangıç demektir. Hz. İsa'nın doğumunu ifade eder.0 dır. Öncesine Milattan önce sonrasına Milattan sonra denir.

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

TARİH BOYUNCA YERLEŞME TERCİHLERİ

İnsanoğlu tarih boyunca yerleşeceği yeri tercih ederken belirli avantajları göz önünde bulundurmuştur.

Bular

- İklim şartlarının uygun olması,
- Su kaynaklarının bol, bulunması,
- Tarıma elverişli olması,
- Ticaret yolları üzerinde olması,
- Güvenlilik açısından uygun olması gibi nedenlerdir.

Başlangıçta daha çok mağaralarda ve ağaç kovuklarında yaşayan insanlar avcılık ve toplayıcılıkla hayatlarını sürdürmüşlerdir. Zamanla yerleşik hayat geçmiş, köyler kurmuş ve toprağı işleyerek üretici konuma geçmişlerdir. Hayvanları evcilleştirerek onlardan yararlanma yola gitmişlerdir.

İlk çağ uygarlıkları da yerleşme yeri seçerken yukarıda anlatılan özellikleri göz önünde bulundurmuştur.

ANADOLU VE MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

Anadolu ve Mezopotamya da geçmişten günümüze birçok uygarlık yaşamıştır. Bunun temel sebebi bu bölgelerin insan yaşamına uygun olmasıdır. Anadolu, günümüzde Türkiye topraklarının büyük bir kısmının olduğu bölgedir. Mezopotamya ise Fırat ve Dicle Nehirleri arasında kalan bölgedir.

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

ANADOLU VE MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

ANADOLU UYGARLIKLARI

HİTİTLER (ETİLER)
FİRİGLER
URARTULAR
İYONYALILAR
LİDYALILAR

MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

SÜMERLER
ASURLAR
BABİLLER
AKADLAR
ELAMLAR

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

SÜMERLER

- Mezopotamya'da kurulan **en eski** uygarlıktır.
- **Şehir devletleri** şeklinde yaşamışlardır. Bu şehir devletleri **Ur, Uruk, Kiş, Lagaş, Nippur** dur.
- Şehir devletlerini yöneten kişilere **ENSİ** ya da **PATESİ** denir.
- Şehir devletini yönetenlerde **RAHİP-KRAL** özelliği görülür. Yani hem devleti yönetir hem de dini işlerden sorumludur.
- Çok tanrılı dine inanırlar. Ahiret inançları zayıftır.
- İlk defa yazıyı kullanarak **tarih çağlarını** başlatmışlardır.
- Yazının icadından sonra **ilk yazılı kanunlar** olan **URKAGİNA KANUNLARINI** yapmışlardır.
- Tarihte ilk **tekerleği** kullanan uygarlıktır.
- **ZİGGURAT** adı verilen 7 kattan üç bölüden oluşan tapınaklar yapmışlardır. Bu tapınakların ilk bölümleri **DEPO** orta katları **TAPINAK** ve **OKUL** en son katları ise **GÖZLEMEVİ(RASATHANE)** olarak kullanmışlardır.
- Yazı tapınağa gelen ürünleri kaydetme aşamasında bulunmuştur.
- Yaptıkları gözlemler sonucunda **ASTRONOMİDE** gelişmişler ve **AY YILI ESASLI TAKVİMİ** icat etmişlerdir.
- **GILGAMIŞ** ve **YARADILIŞ** destanları bu uygarlığa aittir.

KİL TABLET

Sümerler Güney Mezopotamya'da kurulmuştur.

ZİGGURAT

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

BABİLLER

- Başkentleri **Babil**'dir.
- **Merkeziyetçi** bir devlettir. (Şehir devleti yoktur.)
- En ünlü kralları Kral **Hammurabi**'dir.
- Kral Hammurabi tarafından hazırlanan **HAMMURABİ KANUNLARI** **tarihteki ilk anayasa** olarak bilinir. (Yazılı kanun Urkagina dır)
- Hammurabi Kanunları **kısasa kısas esasına dayandığı için çok serttir.** (Bir suç işleyen kişi işlediği suçun aynısı ile cezalandırılır. Birinin elini kesmişse onunda eli kesilir.)
- Kral eşi için **Babil'in Asma Bahçelerini** yaptırmıştır.
- Kral Hammurabi **Ülke denetimini sağlamak için Babil Kulesini** yaptırmıştır.
- **Astronomi** ile ilgilenmişler **Güneş Saatini** bulmuşlardır.

İŞTAR KAPISI

BABİLİN ASMA BAHÇELERİ

Hammurabi (solda) ve Babil Tanrısı

BABİL KULESİ

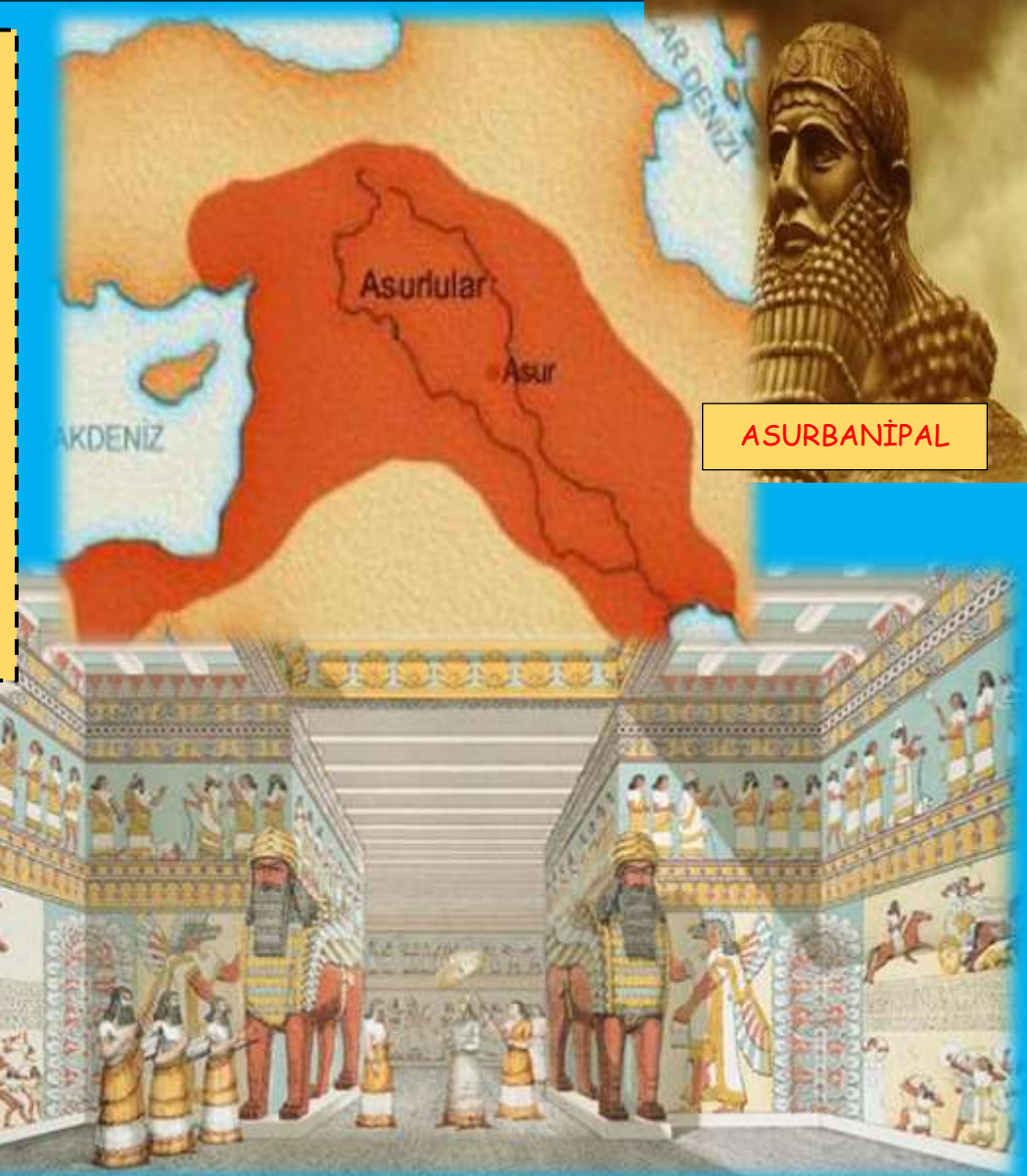

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

ASURLAR

- Başkentleri **NİNOVA** dır.
- En önemli hükümdarları **ASURBANİPAL** dır.
- Başkentleri Ninova da dünyanın **İlk kütüphanesini** kurmuşlar. Kütüphane kurmaları **kültüre, edebiyata önem** verdiğinin bir göstergesidir.
- **Arşivcilik** faaliyetinde Bulunmuşlardır.
- Toprakları verimli olmadığı için **Ticaretle** uğraşmışlardır.
- Anadolu da bulunan Kayseri **Kültepe Kanış Karumu** (Pazaryeri) ile ticaret yapmışlardır.
- Ticaret için geldikleri **Anadolu'ya yazıyı getirmişler** ve **Anadolu'nun tarih çağlarına girmesini** sağlamışlardır.

KAYSERİ KÜLTEPE KANIŞ KARUMU

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

ANADOLU UYGARLIKLARI

Anadolu'da çok farklı medeniyetlere ait eserler bulmak mümkündür. İlk çağlardan itibaren önemli yerleşim yerlerinden birisi olmuştur. Bunun çeşitli sebepleri vardır.

ANADOLUNUN YERLEŞİM YERİ OLARAK TERCİH EDİĞİMESİN NEDENLERİ

- İklimi uygundur.
- Su kaynakları bakımından zengindir.
- Tarım ve Hayvancılık için uygundur.
- Ticaret yolları üzerindedir.

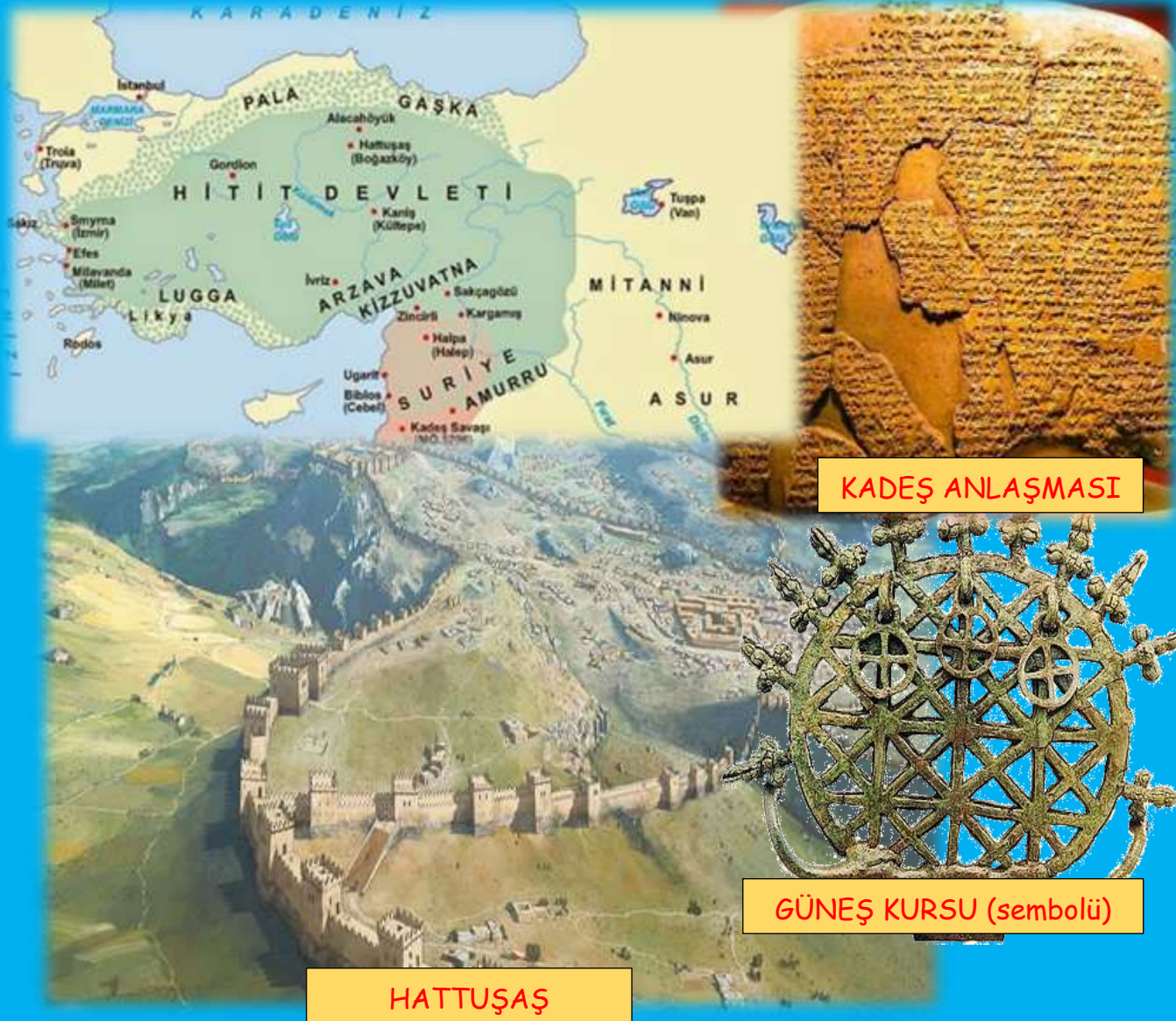

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

HİTİTLER (ETİLER)

- Bugünkü Kızılırmak yayı çevresinde kurulmuşlardır.
- Başkentleri **HATTUŞAŞ** (Boğazköy-Çorum)'tır.
- Soylulardan oluşan **PANKUŞ MECLİSLERİ** vardır.
- **Tavananna** adı verilen **kraliçe** de yönetimde etkilidir. (Kadına verilen değeri gösterir.)
- **Çok tanrılı dine** inanırlar. O nedenle Hitit ülkesi "Bin Tanrı İli" olarak adlandırılmıştır.
- **Tanrıya hesap vermek** için yazdıkları **Anal** adı verilen **yıllıklar**la ilk kez **tarafsız ve objektif tarih** yazıcılığını başlatmışlardır.
- Hititler, Sümerlerden öğrendikleri **çivi yazısını** ve Mısırlılardan öğrendikleri **hiyeroglif yazısını** kullanmışlardır.
- Suriye toprakları için uzun yıllar savaşmışlar ve sonuçta **Kadeş Antlaşması**nı imzalamışlardır. Bu antlaşma **tarihteki ilk yazılı antlaşmadır**. (M.Ö. 1280)
- **İvriz ve Yazılıkaya Kabartmaları** Hititlere aittir.

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

FRİGLER

- Sakarya nehri çevresinde Ankara Eskişehir civarında kuruldu.
- Başkentleri Ankara Polatlı yakınlarında bulunan **GORDİON** dur.
- En ünlü kralları efsanelere konu olan **MİDAS** tır. (Eşek kulaklı Midas)
- Temel geçim kaynakları **tarım ve hayvancılıktır**. Bu nedenle tarım ve hayvancılığa çok önem vermişler, **saban kırana ve öküz öldürene ölüm cezası** ile cezalandırmışlardır. (**Tarıma verilen önemi gösterir.**)
- **KİBELE** adındaki bereket tanrıları vardır. (**Tarıma verilen önemi gösterir.**)
- **FİBULA** adı verilen çengelli iğneleri yapmışlardır. (**Madencilikte geliştiklerini gösterir.**)
- **TAPATES** adı verilen kimileri ile ünlüdürler.
- **TÜMÜLÜS** adı verilen yığma mezarları günümüze kadar gelmiştir.

KİBELE (BEREKET TANRIÇASI)

TÜMÜLÜS

TAPATES HALISI

MİDAS

FİBULA (ÇENGELLİ İĞNE)

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

LİDYALILAR

- Batı Anadolu'da Menderes ve Gediz nehri çevresinde kurulmuşlardır.
- Başkenti Manisa Salihli yakınlarındaki **SARD** şehridir.
- **Parayı icat ederek takas** usulüne **son** vermişlerdir. Böylece **Alışveriş kolaylaştı, ticaret hızlandı.**
- Ticareti geliştirmek için Efes'ten başlayıp Mezopotamya'ya kadar (Ninova ya kadar) uzanan **KRAL YOLU'NUN** temellerini attılar. Bu yol **Lidyalıları zenginleştirdi** ve **Kültürel etkileşime** neden oldu.
- Orduları paralı askerlerden oluştuğu için uzun süre yaşayamamışlardır.

KRAL YOLU

MADENİ PARA

BAŞKENT SARDES

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

URARTULAR

- Doğu Anadolu'da kurulmuşlardır. Başkentleri **TUŞPA** (Van)'dır.
- Urartular **taş işçiliğinde** ileri gitmişlerdir. Eserlerini taştan yaptıkları için günümüze kadar gelebilmiştir. (Örnek Van kalesi)
- **Tarım ve hayvancılık** ile uğraşmışlar, tarımı geliştirmek için **su kanalları** yapmışlardır. Günümüzde de kullanılan **Şamran Su Kanalı** bunlara aittir.
- Urartular **oda şeklinde mezarlar** yapmışlar ve ölülerin yanına **eşyalarını da** koymuşlardır. (Mezarlara eşya koymaları **ölümden sonraki hayata (Ahiret İnancı)** inandıklarını gösterir.)
- Madenleri işleyerek **maden işlemeciliğinde** gelişmişlerdir

ŞAMRAN KANALI

VAN KALESİ

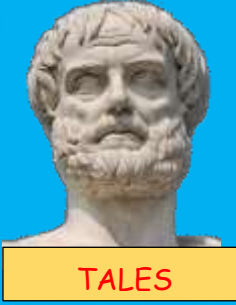
KAYA MEZARI

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

İYONLAR

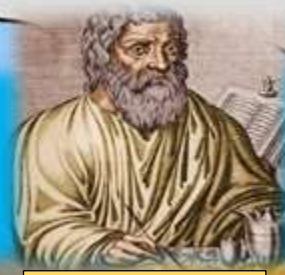
- Ege bölgesinde **POLİS** adı verilen **ŞEHİR DEVLETLERİ** şeklinde yaşamışlardır. (Efes, Milet, Foça, İzmir)
- Deniz ticaretinde gelişmişler. Deniz aşırı Koloniler kurmuşlardır.
- Bu kolonilerle yapılan ticaret sayesinde hem **zenginleştiler** hem de **başka kültürlerle etkileşime** girdiler.
- Şehir devletleri şeklinde yaşamaları ve zenginleşmeleri sonucunda **ÖZGÜR DÜŞÜNCE** hâkim oldu **BİLİM VE SANAT** gelişti.
- Fenikelilerle ticaret yapmaları sonucunda **FENİKE ALFABESİNİ** öğrendiler.
- İyon lar ilk çağ uygarlıkları içinde **EN GELİŞMİŞ UYGARLIKTIR** ve bu günkü Avrupa'nın temelini oluşturur.
- Bu dönemde önemli bilim insanları yetişmiştir.
TALES=ELSEFE
PİSAGOR=MATEMATİK
HİPOKRAT=TIP
HEREDOT=TARİH
HOMEROS =EDEBİYAT

TALES

PİSAGOR

HİPOKRAT

HEREDOT

HOMEROS

ARETMİS TAPINAĞI

CELSUS KÜTÜPHANESİ (EFES)

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS GÜZEL ÜLKEM TÜRKİYE

GÜZEL ÜLKEM TÜRKİYE

Ülkemiz tarih boyunca yerleşim yeri olarak kullanılmış ve üzerinde birçok uygarlık kurulmuştur. Bu uygarlıkların hepsi ülkemizde eserler bırakmıştır. Doğal güzellikler bakımından da oldukça zengin olan ülkemizin güzelliklerini korumalı ve gelecek kuşaklara aktarmalıyız.

DOĞAL VARLIK

Zaman içinde **insan eli değmeden** çeşitli doğa olayları sonucu meydana gelen unsurlara **doğal varlık** denir

- Ova
- Dağ
- Orman
- Şelale
- Mağara
- Deniz
- Akarsu
- Plato
- Kanyon

Doğal Varlık Çeşitleri

Ülkemizdeki Bazı Önemli Doğal Varlıklar

- Pamukkale Travertenleri .....- Denizli
- Manyas Kuş Cenneti .....- Balıkesir
- Peri Bacaları .....- Nevşehir
- Ihlara Vadisi .....- Aksaray
- Damlataş Mağarası .....- Antalya
- Manavgat Şelalesi .....- Antalya
- Uzungöl .....- Trabzon
- Ayder yaylası .....- Rize
- Kelebekler Vadisi .....- Muğla
- Abant Gölü .....- Bolu
- Ölüdeniz .....- Muğla
- Yedigöller Milli Parkı .....- Bolu
- Ağrı dağı .....- Ağrı
- İnsuyu Mağarası .....- Burdur
- Düden şelalesi .....- Antalya
- Cennet-Cehennem Mağaraları .....- Mersin

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS GÜZEL ÜLKEM TÜRKİYE

TARİHİ VARLIK

Geçmişte yaşamış uygarlıklar ve insanlar tarafından yapılan eski kalıntı veya yapılara tarihi varlık denir. Tarihi mekan, tarihi yapı ve tarihi nesne olarak üçe ayrılır.

- Cami
- Türbe
- Antik Kent
- Heykel
- Para
- Tiyatro
- Köprü
- Medrese
- Saray

Tarihi Varlık Çeşitleri

TARİHİ MEKAN

Birden çok Tarihi nesne ve yapıların bir arada bulunduğu eski döneme ait büyük yapı ve alanlara tarihi mekân denir.

TARİHİ YAPI

Geçmişte yaşamış insanlar tarafından yapılan tek binalara tarihi yapı denir

TARİHİ NESNE

Eski uygarlıklardan günümüze kadar kalmış takı, eşya, tarım aletleri gibi taşınabilir eşyalara tarihi nesne denir.

Safranbolu Evleri

Safranbolu Evi

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS GÜZEL ÜLKEM TÜRKİYE

Ülkemizdeki Bazı Önemli Tarihi Varlıklar

- Efes Antik Kenti ..... İzmir
- Sümela Manastır ..... Trabzon
- Nemrut Heykelleri ..... Adıyaman
- Mevlana Türbesi ..... Konya
- Kız Kalesi ..... Mersin
- Harran Evleri ..... Şanlıurfa
- Rumeli Hisarı..... İstanbul
- Truva Atı ..... Çanakkale
- Ayasofya Cami..... İstanbul
- Topkapı Sarayı..... İstanbul
- Selimiye Cami..... Edirne
- Diyarbakır Surları ..... Diyarbakır
- Aspendos Tiyatrosu..... Antalya
- Kız Kulesi ..... İstanbul
- Balıklı Göl ..... Şanlıurfa
- Zeugma Antik Kenti..... Gaziantep
- Göbekli Tepe ..... Şanlıurfa
- Gök Medrese ..... Sivas
- İshak Paşa Sarayı..... Ağrı
- Safranbolu Evleri ..... Karabük

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS GÜZEL ÜLKEM TÜRKİYE

Ülkemizdeki doğal varlıklar ve tarihi eserlerden bazıları tüm insanlığın ortak mirası olduğu için **UNESCO** (Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Teşkilatı) tarafından **koruma altına alınmışlardır**.

- İstanbul'un Tarihi Alanları
- Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası (Sivas)
- Hattuşa (Çorum)
- Nemrut Dağı (Adıyaman)
- Troya Antik Kenti (Çanakkale)
- Edirne Selimiye Camii ve (Edirne)
- Göreme Milli Parkı ve Kapadokya (Nevşehir)
- Pamukkale-Hierapolis (Denizli)
- Bergama antik kenti (İzmir)
- Efes Antik Kenti (İzmir)
- Xanthos-Letoon antik kenti (Muğla)
- Cumalıkızık köyü (Bursa)
- Safranbolu evleri (Karabük)
- Çatalhöyük (Konya)
- Diyarbakır Surları (Diyarbakır)
- Ani Harabeleri (Kars)

Ülkemizde tarihi eserlerin korunmasında ve tanıtılmasında en yetkili birim **Kültür ve Turizm Bakanlığıdır**.

Dinlenme, eğlenme, yeni yerleri görme, tanıma vb. amaçlarla geziye çıkan insanlara **turist** adı verilir. Turistler gezdikleri yerler hakkında bilgi sahibi olur ve kültürel birikimlerini artırır.

Tarihi ve Doğal varlıklarımıza **zarar vermemeli** onları korumalı ve **gelecek kuşaklara** en iyi şekilde **bırakmalıyız**. Bu eserler aynı zamanda **ülkemize turist çekmekte** ve **ülkemize ekonomik kazanç** sağlamaktadır.

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİMİZ

KÜLTÜR: Bir toplumda nesilden nesile aktarılan, yaşatılan **örf, adet, gelenek, görenek, inanış, düşünce ve sanat** varlıklarının tümüne denir.

- Kültür **toplumdan topluma değişiklik** gösterir. Örneğin Pizza İtalyanlara özgü bir yemekken Pide Lahmacun Bizim kültürümüze özgüdür.
- Kültür **Ülke içinde farklılıklar** gösterebilir. Örneğin Karadeniz yemek kültüründe hamsi önemli yer tutarken Güneydoğuda Et yemekleri önemli yer tutar.
- Aynı **toplumda zaman içinde değişiklikler** olabilir. Örneğin eskiden kültürümüzde olmayan sosyal medya platformları artık günlük hayatımızın bir parçası olmuştur.

KÜLTÜREL ÖGELERİMİZ

Bayramlarımız

Yemeklerimiz

Kıyafetlerimiz

EL Sanatlarımız

Düğünlerimiz

Mimari Yapılarımız

Türkülerimiz

Halk Oyunlarımız

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS

KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİMİZ

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS

KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİMİZ

KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİMİZ

BAYRAMLARIMIZ

DİNİ BAYRAMLARIMIZ

Ramazan Bayramı

Kurban Bayramı

MEVSİMLİK BAYRAMLARIMIZ

Nevruz Bayramı (21 Mart)

Hıdırellez Bayramı (5-6 Mayıs)

MİLLİ BAYRAMLARIMIZ

23 Nisan Ulusal E.Ç.B

19 Mayıs Atatürk'ü. A.G.S.B

30 Ağustos Zafer B.

29 EKİM Cumhuriyet B.

15 Temmuz Demokrasi ve
M.B.G

M.B.G

Milletçe kutladığımız bayramlar önemli kültürel değerlerimizden biridir. Bayramlar **birlik ve beraberliğimizi** güçlendirir, aile, akraba ve arkadaşlarımızla bizleri bir araya getirir **dostluk ilişkilerimizi geliştirir yardımlaşmayı** arttırır.

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİMİZ

YEMEKLERİMİZ

Türk mutfağı, yemek çeşitliliği bakımından **dünyanın en zengin mutfaklarından** biri olarak kabul edilir. Her yöremizin kendine özgü yemekleri vardır.

- **Cağ Kebabı** - Erzurum
- **Baklava** -Gaziantep
- **Tantuni** - Mersin
- **Mantı** - Kayseri
- **Kebap** -Adana
- **Künefe** - Hatay
- **Pişmaniye** - İzmit
- **Leblebi** - Çorum
- **Hoşmerim** - Balıkesir
- **Keşkek** - Aydın
- **Kaymak** - Afyon
- **İnegöl Köfte** - Bursa
- **İskender** - Bursa
- **Otlı Peynir** - Van
- **Şalgam Suyu** - Adana
- **Dondurma** - Kahramanmaraş

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİMİZ

EL SANATLARIMIZ

El işi göz nuru olan kültürel öğelerimizdir. Ülkemizin farklı yörelerinde farklı el sanatları ön plana çıkmıştır.

- **Çömlekçilik** -Nevşehir
- **Mermencilik** -Afyon
- **Bakırcılık** -Gaziantep
- **Battaniyecilik** -Siirt
- **Halıcılık** -Isparta-Kayseri
- **Çinicilik** -Kütahya
- Günümüzde **Ladik, Gördes, Hereke, Bünyan ve Isparta**; halılarıyla ünlü yörelerimizdir. Tarihte bilinen ilk Türk halısı MÖ 3. YY'dan kaldığı tahmin edilen **Pazırık** halısıdır.
- **Ebru sanatı**, özel olarak hazırlanmış suyun üzerine fırça ve çeşitli aletler yardımıyla istenilen desenlerin yapılması ve bunların kâğıt üzerine aktarılmasıyla yapılan bir el sanatımızdır.

Çömlekçilik

Bakırcılık

Halıcılık

Çinicilik

Hat Sanatı

Oymacılık

İğne oyası

Vitray

Ebru Sanatı

Telkâri

Tespihçilik

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİMİZ

HALK OYUNLARIMIZ

Halk Oyunlarımız insanların sosyalleşmesini sağlayan toplumun duygu düşünce ve davranışlarını yansıtan ve milli birlik ve beraberliğe katkı sunan önemli bir kültürel öğemizdir.

Zeybek	-Ege bölgesi
Horon	-Karadeniz B.
Hora	-Trakya (Edirne çevresi)
Halay	-Güneydoğu A.
Çayda çıra	-Elazığ
Bar	-Erzurum
Kafkas	-Kars Ardahan Iğdır
Atabarı	-Artvin -Erzurum
Misket	-Ankara
Kaşık oyunu	-İç Anadolu ve Akdeniz
Teke	-Antalya Muğla

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİMİZ

DÜĞÜNLERİMİZ

Kültürümüzün önemli öğelerinden birisi olan **düğünler** **birlik ve beraberliğimizin, mutluluğumuzun ve coşkumuzun** en güzel örneklerindendir. Düğünlerimizde **Davul Zurna, Bağlama, Kemence ...** gibi çalgı aletleri kullanılmaktadır. Düğünlerimiz genel anlamda birbirine benzese de **yöreden yöreye farklılık ta** olabilmektedir. **Kına yakma, Kız alma Bayrak dikme...** gibi geleneklerimiz düğünlerimizde önemli yer tutar.

MİMARİ YAPILARIMIZ

Atalarımızın bizlere bıraktığı ve onların yaşamları hakkında bizlere bilgiler veren önemli bir kültürel ögemizdir. Evlerimiz **mimari tarzı, malzemesi ve süslemesiyle** kültürümüzü yansıtan eserlerdir. **Benzer** yönleri olabileceği gibi Yöreden yöreye **farklılıkları** da vardır. **Beypazarı** (Ankara)evleri, **Safranbolu** (Karabük) evleri, **Odun pazarı** (Eskişehir) Evleri örnektir.

SÖZLÜ KÜLTÜREL ÖGELERİMİZ

Sözlü kültürel öğelerimiz **Türkülerimiz, Fıkralarımız, Manilerimiz, Ninnilerimiz, Masallarımız, Halk hikayelerimiz, Destanlarımız...** dan oluşmaktadır.

Türkülerimiz (Aşık Veysel, Neşet Ertaş) **Yaşanan olumlu ya da olumsuz olayları** anlatan Türkülerimizin **çeşitli hikayeleri** de vardır.

Fıkralarımız (Nasreddin Hoca Fıkraları, Temel Fıkraları)

Mevlâna, Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Veli, gibi dünyaca tanınmış ünlü kişiliklerimiz,

Karacaoğlu, Dadaloğlu, Köroğlu, Aşık Veysel, Neşet Ertaş gibi halk ozanlarımız vardır.

Hacivat Karagöz oyunu Yağlı güreşler, Cirit oyunu gibi gölge oyunları ve spor dalları da bizim kültürümüzü yansıtmaktadır.

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİMİZ

KÜLTÜRÜMÜZÜ TANIYALIM

İnsanların **bir arada yaşamasını sağlayan temel etkenlerden** biri de **kültürel** unsurlardır. İnançlarımız, ortak değerlerimiz, bayrak ve vatan sevgimiz, bayramlarımız; kültürümüzü zenginleştirmekte ve millî birliğimizi güçlendirmektedir. Kültürel unsurlar; milletin kaynaşmasını, dayanışmasını, birlik ve beraberlik içinde yaşamasını sağladığı için önemlidir. Dinî, millî veya mevsimlik bayramlarımız bir arada yaşamamıza katkı sağlayan kültürel öğelere örnektir. Bayramlar toplumu oluşturan bireylerin ortak duygu ve düşüncelerle hareket etmesini sağlar. Birlik ve beraberliğimiz, sevgi ve saygı duyguları bayramlarda güçlenir. Millî bayramlarımız, Kurtuluş Savaşı yıllarında kazandığımız başarıları simgelemektedir.

Nevruz, her yıl 21 Mart tarihinde mevsimlik kutlanan bir bayramımızdır. Nevruz Bayramı "baharın müjdecisi" olarak bilinir. Nevruz "yeni gün" anlamına gelir. Nevruz'un, Anadolu'da ve Orta Asya'da köklü ve zengin bir kültürel geçmişi bulunmaktadır. İnsanlarımız bu bayramda birlik ve beraberlik içinde hareket eder.

Hıdırellez, her yıl 6 Mayıs tarihinde kutlanan mevsimlik bir bayramımızdır. İnsanlar bu bayramı kutlamak için bir araya gelir, oyunlar oynar, yemekler yer ve sohbet eder.

Kız isteme, nişan ve düğün törenleri bizleri bir araya getiren kültürel unsurlardır. Ülkemizin çeşitli yörelerinde bu törenlerde farklı uygulamalar görülse de tüm törenler ortak bir duygu ile gerçekleştirilir. İnsanlar birbirleriyle kaynaşma imkânı bulur.

Askerlik, kutsal bir vatan görevidir. Ülkemizde, yirmi yaşına giren her erkek askere gitmekle yükümlüdür. Bu yüzden askere gidecek gençlere, asker uğurlama törenleri yapılır.

Mesir Macunu Şenliği Manisa'da düzenlenen ve Nisan ayı içerisinde kutlanan yaklaşık 400 yıldır süren bir gelenektir. İnsanlar arasında birlik ve beraberliği arttıran bir gelenektir.

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KÜLTÜRÜMÜZ

KÜLTÜREL DEĞİŞİM, SÜREKLİLİK, ETKİLEŞİM, ZENGİNLİK VE FARKLILIK

Kültür geçmişten günümüze nesilden nesil e aktarılarak gelmiş ve bizde gelecek nesillere aktaracağız. Bu aktarma sürecinde bazı kültürel öğeler **aynı** şekilde devam ederken bazıları değişime uğramış bazıları da başka kültürlerden bizim kültürümüze geçmiştir.

KÜLTÜREL DEĞİŞİM

Çeşitli nedenlerden dolayı kültürel öğelerin bazılarının yerine yeni kültürel değerlere bırakmasıdır. Kısaca **eski kültür öğelerinin yerini yeni uygulamalara** bırakmasıdır. Örneğin Eskiden gelin alma At ile yapılırken günümüzde Gelin arabası ile yapılmaktadır.

- Kahvenin yanında **lokum** yerine **Çikolata** ikram edilmesi.
- **Mektup** yerine **Telefonun** alması
- **Şerbet** yerine **Kola** nın alması örnektir.

KÜLTÜREL DEĞİŞİMİN SEBEBLERİ

- Popüler **baskın kültürlerin** değerleri
- Uluslararası **ticaretin** artması
- Ülkelerarası **Göçlerin** artması.
- **Bilim ve teknoloji**deki gelişmeler
- **Ulaşım ve iletişim** araçlarının gelişmesi

Eskiden Gelin At la alınır.

Günümüz de Gelin Araba ile alınmakta.

Eskiden Kahvenin yanında lokum ikram edilirdi.

Günümüzde Kahvenin yanında çikolata ikram edilmektedir.

KÜLTÜREL ETKİLEŞİM

Farklı milletlerin kültürel olarak birbirini etkilemesidir. Kültürel etkileşim aynı zamanda kültürel değişime de neden olmaktadır.

Örneğin bizim ülkemizde batı kültürüne ait **hamburger pizza** gibi yiyeceklerin çokça tüketilmeye başlanması ya da bize ait olan **yoğurdun** Amerika'da tüketilmesi buna örnektir.

Gitar batı kültüründen bizim kültürümüze geçmiştir.

5.SINIF DERS NOTU

2.ÜNİTE KÜLTÜR VE MİRAS

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KÜLTÜRÜMÜZ

KÜLTÜREL SÜREKLİLİK

Eskiden var olan bir kültürel ögenin günümüzde de devam etmesine kültürel süreklilik veya kültürde devamlılık denir. Kısaca kültürün aynen devam etmesidir.

Örneğin Büyüklere saygı, Bazı yemek kültürümüz (Yoğurt ,kebab, ayran...) misafirperverlik, yağlı güreşler...

KÜLTÜREL FARKLILIK

Kültürel değerlerimiz hem başka toplumla rın kültüründen farklı olabileceği gibi hemde kendi ülkemizde de farklılıklar gösterebilmektedir. Yemeklerimiz, Yöresel kıyafetlerimiz Halk oyunlarımız her bölgede aynı değildir.

KÜLTÜREL ZENGİNLİK

Farklılıklarımız her zaman zenginliğimizdir. Toplumumuzda farklı yerlerde farklı kültürel öğeler yaşanmasına kültürel zenginliğimizdir. Halk oyunlarımızda yemeklerimizde kıyafetlerimizde çeşitlilik olması bizim kültürel zenginliğimizdir.

